

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

XXXI. Expenduntur excommunicationes, si quæ sunt non reseruatæ,
contentæ in Decretis à Gratiano collectis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

confectum ex frumento interdico: cum autem frumentum interdico non sit, dum in statu Ecclesiastico permanet, sed dum ex statu Ecclesiastico ad non Ecclesiasticum defertur, efficitur panem confectum ex frumento in statu Ecclesiastico permanente non prohiberi. Ad secundum, admitto deferri non posse vsui communi frumentum nisi in panem coctum redactum, prohiberi que translationem frumenti, ne ex frumento translato panis conficiatur, at inde non inferitur quod ex frumento non translato panis confici non possit, & transferri. Ad tertium nego non satis impeditam esse annonæ caritatem prohibita frumenti extractione, tamen extractio panis cocti permilla sit ob rationem in conclusione allatam, quod difficile est in magna quantitate panem coctum extrahi.

Gravior difficultas est, An sub nomine olei oleæ ex quibus ipsum conficitur contineatur? Affirmant aliqui, quia cum oleæ materia olei sint, illis extractis oleum extrahi censetur. Alij distinctione vtuntur, si oleæ extrahantur ad conficiendum oleum asserunt prohibitam esse earum extractionem, secus si ad comedendum extrahantur. Alij dicunt, si oleæ mature sint, & aptæ ad conficiendum oleum prohiberi earum extractionem, secus si acerbæ sint. Ego verò existimo probabilius sub hac censura non comprehendi olearum extractionem siue mature sint, siue acerbæ, siue ad comedendum siue ad faciendum oleum extrahantur. Ducor, quia oleæ ab oleo specie differant. Ego prohibita olei extractione non est censenda prohibita olearum extractio, quia constitutio pœnalis vltra proprietatem verborum extendenda non est. Præterquam quod in olearum extractione non procedit eadem ratio, ac in extractione olei. Quippe oleæ difficile in magna quantitate extrahi possunt, & frequenter ad comedendum extrahuntur; raroque ad conficiendum oleum.

PUNCTVM XXXI.

Expenduntur excommunicationes si quæ sunt non referuatæ, contentæ in Decretis à Gratiano collectis.

- 1 Refertur excommunicatio aduersus præsumptos contraires præceptis Romana Ecclesiæ.
- 2 Item aduersus vsurpantes oblationes intra Ecclesiam factas.
- 3 Item aduersus administratores secularium dignitatum, si mo- niti ab Episcopo non obediunt.

Prima excommunicatio quæ refertur, continetur in capite Nulli fas est. 19. distincti. Vbi Gregor. IV. excommunicationem promulgat aduersus eos qui Apostolicis decretis, & Romanæ Ecclesiæ præceptis contraires præsumant. Verum in hoc Decreto non fertur excommunicatio ipso iure, sed ferenda decernitur, vt constat ex illis verbis: *missio- nis excommunicationis deiectione est abiciendus*. Atque ita tradit Tolet. lib. 1. cap. 37. num. 1. Suarez. disputat. 2. sect. 2. num. 3. & 1.

Secunda adduci potest ex capite hanc consuetudinem. 10. quæst. 1. vbi Damasus Papa anathematis vinculo pronunciat colligatum, & condemnatum laicum qui oblationes intra Ecclesiam factas ab Ecclesia vsurpare, seu detinere præsumit. Notandæ sunt actiones requisitæ ad hanc excommunicationem incurrendam: requiritur namque vt vsurpans laicus sit, vt constat ex illis verbis: *sub domino laicorum*. Et licet Glossa in propositione casus innuat debere esse ciuem Romanum in ciuitate Romana obligationes auferentem; verius est hoc requisitum non esse, cum Pontifex generaliter de vsurpante oblationes ex Ecclesiis loquatur, neque vllum verbum in toto illo Decreto continetur, ex quo dispositio restringi possit ad solam ciuitatem Romanam, vt bene notauit Bonacina titul. 3. de censur. disputat. 2. quæst. 2. punct. 1. numero 3. Vsurpatio autem debet esse ex oblationibus in Ecclesia factis, & in Ecclesiæ consistentibus, nam si extra Ecclesiam positæ sint non est locus huic excommunicationi, vt manifestant illa verba: *de cetero oblationes de sacris Ecclesiis auferre molitus fuerit*.

Solùm est difficultas, An hæc excommunicatio ipso iure lata sit, an sit ferenda? Graffis lib. 4. de cens. capite 24. numero 10. Memoriale Clericor. capite 8. excommunicat. 14. Barbosa de potest. Episcop. allegat. 50. numero 170. Bonacina alijs relatis dicta distat. 2. quæst. 2. punct. 1. numero 2. existimat latam esse ipso iure, quia fertur sub verbis temporis præsentis, ibi: *anathematis vinculo sit colligatus, & condemnatus*. Sed probabilius existimo vel vsu receptam non esse, vel esse ferendam: sicut dicit Fillucius tractat. 14. capite 3. quæst. 4. numero 48. Et consentiunt Tolet. & Suarez locis allegatis, asserentes nullam excommunicationem ipso iure latam in Decretis contineri, præter eam quæ ob percussorem Clericorum incurritur. Ducor, quia illa excommunicationis propun-

ciatio sub verbis præsentis subiuncti ex se indifferens est ad sententiam latam, & ferendam. Quippe præstare potest hunc sensum; anathematis vinculo sit colligatus, & condemnatus; hoc est ligetur, & condemnetur. Quotiescunque autem verba legis pœnalis indifferencia sunt, & pœnam ipso iure latam excusare possunt in eo sensu accipi debent, quia odia restringi, & fauores conuenit ampliari.

Tertia excommunicatio refertur ex capite administratores 23. quæst. 5. vbi Ioannes VIII. administratores secularium dignitatum, si ter sint moniti ab Episcopo, seu Ecclesiasticis viris (iurisdictionem scilicet habentibus) non obediunt omni communionem priuat. Hanc excommunicationem esse ipso iure latam innuit Glossa ibi, verbo priuatus. Et tradit Barbosa dicta alleg. 50. numero 170. Sayrus lib. 3. thesauri, capite 34. num. 1. Verum Tolet. lib. 1. cap. 37. num. 1. Suarez disputat. 2. sect. 2. num. 8. censent hanc excommunicationem non esse in vsu, quia non est satis perspicua communionis priuatione excommunicationem intelligi. Illud certum ad illam incurrendam trinam monitionem distinctam requiri.

PUNCTVM XXXII.

Expenduntur excommunicationes non referuatæ contentæ in quinque libris Decretalium.

- 1 Prima fertur aduersus eos qui in diocesis diuersarum linguarum contraformam ibi præscriptam, se ingerunt gubernatores.
- 2 Item aduersus Magistros, & Scholares Academia Bononiensis, qui ante tempus fixarum alius hospitium conducere præsumunt.
- 3 Item aduersus Sacerdotem officium Reccomitis, aut Præpositi secularis exercentem.
- 4 Item aduersus religiosos qui à suis claustris exeunt ad audiendas leges, & physicam.
- 5 Item aduersus Sacerdotes, aliisque personas leges, vel physicam addiscentes duorum mensium spatio.
- 6 Item aduersus fauentes, & exequentes ordinationes factas, à quibusdam hæreticis.

Prima continetur in capite, quoniam, de officio Ordinarij, vbi Innocentius III. præcipit, vt in diocesis, & ciuitatibus, vbi permixti sunt populi diuersarum linguarum habentes sub vna fide variis ritibus, & moribus à Pontifice illarum diocesis, & ciuitatum designentur viri idonei qui secundum diuersitates rituum, & linguarum diuina illis officia celebrent, & sacramenta ministrent. Prohibetque omnino, ne vna, eademque ciuitas, seu diocesis diuersos Pontifices habeat tanquam vnum corpus diuersa capia quasi mouituum. Sed si propter prædictas causas vigens necessitas postulauerit Pontifex loci Catholicum Præulem nationibus illis conformem prouida deliberatione constituat sibi vicarium in prædictis, quæ per omnia sit obediens, & subiectus. *Po- de si quis aliter se ingesserit* (inquit Pontifex) *excommunicatus nisi senouerit mucrone percussus, & si nec sic resipuerit ob omni ministerio Ecclesiastico deponendum, adhibito (si necesse fuerit) brachio seculari ad tantam insolentiam reprimendam*.

Hanc excommunicationem latam esse ipso iure nemini dubium esse potest, cum lex non exigat sententiam iudicis sed ipsamet sententiam ferat. Vt aduertit Glossa dicta capite quoniam, verbo percussus. Sed an aduersus solos Episcopos feratur dubium est. Nam Nauar. capite 27. numero 114. Memoriale Clericorum capite 1. excommunicat. 10. Barbosa allegat. 50. numero 170. & alij existimant solos Episcopos comprehendi, quod non leuiter indicant illa verba. *Prohibemus, ne vna & eadem ciuitas, sine diuersis Pontificibus habeat, sed si propter prædictas causas vigens necessitas postulauerit, Pontifex loci Catholicum Præulem nationibus illis conformem prouida deliberatione constituat*. Quibus dictis subiungit Pontifex: *si quis aliter se ingesserit, id est Præulis officium*. Ergo solis Episcopis, non autem alijs Clericis inferioribus hæc excommunicatio iniungitur. Sed verius censet non solum aduersus Episcopos, sed etiam aduersus quoscumque Clericos prælatus Officium vsurpantes hanc ferri excommunicationem. Sicut docuit Bonacina disputat. 2. quæst. 4. punct. 4. in fine. Fillucius tractat. 14. cap. 7. 8. Moncor. quia Innocentius III. in initio cap. distinctæ præcipit, vt Pontifices ciuitatum, vel diocesis, in quibus populi diuersarum linguarum, rituum, & morum sub eadem fide permixti sunt, prouideant viros idoneos, qui prædictis diuina officia celebrent, & sacramenta ministrent. Non enim dicitur Episcopos, sed viros idoneos, qui tales esse possunt tamen Episcopi non sunt, cum ad diuina celebranda, & sacramenta ministrent.